

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_16878

7ο
ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι κοσμοθεωρίες θρησκευτικής προέλευσης που επιβιώνουν σε θεοκρατικά καθεστώτα αμφισβητούν τις θεμελιώδεις αρχές του δυτικού πολιτισμού.

1. Σωστό.

2. Αντικείμενο της γνωσιολογίας είναι η εξέταση της βαθύτερης υφής της πραγματικότητας.

2. Λάθος.

3. Στα σύγχρονα δημοκρατικά κράτη η ισοπολιτεία και η ισονομία επιβάλλει την ανοχή μιας μεγάλης ποικιλίας θρησκευτικών και φιλοσοφικών απόψεων για το πώς θα έπρεπε να ζει κανείς.

3. Σωστό.

4. Η μεταφυσική πήρε το όνομά της από το σύγγραμμα Μετά τα Φυσικά του Αριστοτέλη.

4. Σωστό.

5. Εκπρόσωποι του εμπειρισμού στα νεότερα χρόνια είναι ο Λοκ και ο Μπέρκλεϋ.

5. Σωστό.

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: βάθος έννοιας, κατηγορική προσταγή, αισθητική φιλοσοφία.

(μονάδες 15)

Βάθος έννοιας = το σύνολο των κοινών χαρακτηριστικών όλων των αντικειμένων που υπάγονται σε μία έννοια ονομάζεται βάθος έννοιας. Παράδειγμα: το σύνολο των κοινών χαρακτηριστικών των θηλαστικών ζώων αποτελεί το βάθος έννοιας.

Κατηγορική προσταγή = βασική αρχή της καντιανής ηθικής. Σύμφωνα με αυτήν, το υποκείμενο της πράξης πρέπει να πράττει έτσι, ώστε να μπορεί να θέλει ο γνώμονας της πράξης του να χρησιμεύσει ως καθολικός νόμος και να μεταχειρίζεται την ανθρωπότητα στο πρόσωπό του και στο πρόσωπο των άλλων πάντοτε ως (αυτό-)σκοπό και ποτέ μόνο ως μέσο.

Αισθητική φιλοσοφία = είναι κλάδος της φιλοσοφίας που ερευνά τις αισθητικές αξίες και διατυπώνει ή προσπαθεί να διατυπώσει γενικά αποδεκτά κριτήρια για το ωραίο.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Η φιλοσοφία, για την αρχαιοελληνική σκέψη, είναι, μεταξύ άλλων, και «τέχνη του βίου». Να εξηγήσετε με συντομία τι σημαίνει η φράση.

(μονάδες 12)

Για την αρχαιοελληνική σκέψη η φιλοσοφία αποτελεί «τέχνη του βίου». Αυτό σημαίνει ότι η φιλοσοφία πέραν από αναλύσεις εννοιών και πεποιθήσεων, σκοπεύει να μας υποδείξει αρχές και αξίες που θα ρυθμίσουν και θα νοηματοδοτήσουν τη ζωή μας. Η φιλοσοφία έρχεται για να μας δείξει το πώς πρέπει να ζούμε ως άτομα, το πώς να συμπεριφερόμαστε ο ένας στον άλλον, το πώς να οργανώνουμε την κοινωνία και τους πολιτικούς μας θεσμούς. Με λίγα λόγια, πώς θα πρέπει να ζει κανείς για να ζει καλά, πώς θα πρέπει να πράττει, για να πράττει σωστά. Η φιλοσοφία έρχεται για να ρυθμίσει, να «φτιάξει» τη ζωή μας, γι' αυτό και την αποκαλούμε ως «τέχνη του βίου».

2β. Να εξηγήσετε γιατί, σύμφωνα με ορισμένους φιλοσόφους, η απόδειξη για την ύπαρξη του Θεού καταρρίπτει τον μεθοδολογικό σκεπτικισμό του Ντεκάρτ.

(μονάδες 13)

Ορισμένοι μεταγενέστεροι φιλόσοφοι δεν δέχονται την προτεινόμενη από τον Ντεκάρτ εξήγηση για την απόδειξη της ύπαρξης του Θεού και την προέλευση της ιδέας της τελειότητας που υπάρχει στο νου μας. Οι φιλόσοφοι αυτοί παρατηρούν ότι μπορεί να έχουμε σχηματίσει την ιδέα της τελειότητας με την σκέψη μας, χωρίς να χρειάζεται να υπάρχει Θεός για να την βάλει εκεί. Επίσης, επισημαίνουν ότι η ύπαρξη είναι κάτι διαφορετικό από τις έννοιές μας και δεν μπορούμε να τη συμπεράνουμε από μια ιδέα που φανταζόμαστε, ακόμα κι αν αυτή είναι η ιδέα ενός απόλυτα τέλει όντος. Επειδή δηλαδή σκεφτόμαστε μια έννοια, δεν σημαίνει κιόλας ότι αυτή η έννοια μετατρέπεται σε ύπαρξη. Η ιδέα της τελειότητας που βρίσκεται μέσα στο νου πιθανόν να είναι δημιούργημα της ανθρώπινης σκέψης και να μην αποτελεί παρέμβαση του Θεού. Κατά αυτόν τον τρόπο καταρρίπτεται ο

μεθοδολογικός σκεπτικισμός του Ντεκάρτ, διότι αφήνει κι άλλα ερωτήματα αναπάντητα. Ο Ντεκάρτ δεν δίνει απάντηση πειστική για το αν υπάρχει ο φυσικός κόσμος (π.χ. άλλα υλικά αντικείμενα ή πρόσωπα πέρα από το νου) ή το μόνο που υπάρχει είναι ο σκεπτόμενος άνθρωπος. Τέλος, δεν δίνει απάντηση για το πώς μπορούμε να σιγουρευτούμε ότι οι σκέψεις και οι πεποιθήσεις μας είναι πραγματικές και όχι ψευδαισθήσεις και ότι όλοι οι άνθρωποι μπορούν να αντιλαμβάνονται με τις αισθήσεις τους τα ίδια πράγματα.

Επιμέλεια: Κατερίνα Μητσοπούλου